

Współtwórcom, obrońcom i bohaterom „Solidarności”

Inicjatorem budowy pomnika upamiętniającego wkład pracowników Politechniki Wrocławskiej w funkcjonowanie podziemnej „Solidarności” był profesor Andrzej Wiszniewski. W 1988 roku zaproponował, by któreś nocy każdy z członków związku w ustalone wcześniej miejsce przyniósł kamień, a usypany z tych kamieni kopiec symbolizowałby rzeczywistą skalę społecznego oporu wobec ówczesnej rzeczywistości. Pomnik oddawałby również cześć znanym i nieznanym bohaterom związku, wśród których był wykazujący się niezłomnością aż do końca swych dni docent Tadeusz Huskowski, byli działacze Zarządu Regionu, Komisji Zakładowych i Oddziałowych, szeregowi członkowie, a także osoby niezrzeszone, które wspierając „Solidarność” manifestowały swą postawę społeczną.

Kopca nie usypano, ale idea pomnika zaczęła żyć własnym życiem, przybierając raz po raz inny kształt i wymiar, zmieniając wreszcie wymowę monumentu – nie musiał już symbolizować oporu, lecz zwycięstwo „Solidarności”.

Na wskrzeszenie pomysłu przyszło członkom uczelnianej „Solidarności” czekać aż 12 lat. Dopiero w 2000 roku, z okazji dwudziestej rocznicy Sierpnia, Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” przy Politechnice Wrocławskiej podjęła decyzję o budowie pomnika, który stanąć miał na terenie należącym do uczelni, w miejscu uczęszczanym przez studentów i pracowników, na skwerze między budynkami C-2 i C-6. Pomysłodawcą napisu na tablicy pomnika był Marek Muszyński.

Ponad pół roku trwała biurokratyczna mitrega, nim władze miasta wydały zgodę na budowę. Powołano Honorowy Komitet Budowy Pomnika „Solidarności”, w skład którego weszli:

Jerzy Buzek (przewodniczący), **Piotr Bednarz**, **Janusz Biernat**, **Andrzej Gelberg**, **Stanisław Huskowski**, **Ludomir Jankowski**, **Witold Jabłoński**, **Janusz Łaznowski**, **Wojciech Maj**, **Kornel Morawiecki**, **Andrzej Mulak**, **Marek Muszyński**, **Wojciech Myślecki**, **Sławomir Najnigier**, **Andrzej Olaszewski**, **Kazimierz Ujazdowski**, **Jan Waszkiewicz**, **Andrzej Wiszniewski**, **Tomasz Wójcik** i **Ryszard Wroczyński**.

Prezydium KZ NSZZ „Solidarność” przy Politechnice Wrocławskiej powołało komitet roboczy budowy pomnika w składzie: Jadwiga Szymonik – odpowiedzialna za całość spraw organizacyjno-formalnych, Kazimierz Marszałek – nadzór budowy oraz Krzysztof Czerski. Podjęli oni trud przebijania się przez formalne i finansowe ograniczenia, który być może nie doprowadziłyby do szczęśliwego końca, gdyby nie inni, którzy z zapalem komitet wspierali. Trzeba tu podkreślić przede wszystkim determinację i upór członkini Prezydium KZ NSZZ „Solidarność” pani Jadwigi Szymonik. To do niej zbiegali się pracownicy Politechniki, którzy oferowali swoją wiedzę inżynierską potrzebną przy

kolejnych etapach wykonawczych. Ona czuwała nad terminami i pamiętała o koniecznych uzgodnieniach. Wiedziała, kogo i jak nakłonić do działania. Znalazła się też znaczna grupa sponsorów, którzy zechcieli ponieść koszt budowy pomnika. Są wśród nich pracownicy i studenci Politechniki oraz osoby spoza uczelni: grupy związkowców różnych zakładów pracy, właściciele firm, wielkie przedsiębiorstwa, banki, ministrowie, posłowie i senatorowie RP (nie tylko dolnośląscy). Swój wkład ma też Politechnika, która okazała wielką życzliwość wobec związkowej inicjatywy. Niejednokrotnie zamiast pieniędzy świadczone bezpłatnie znaczą-

ce prace na rzecz pomnika. Poczynając od autora projektu, Eugeniusza Geta-Stankiewicza, przez wykonawców robót ziemnych, budowlanych oraz realizatorów pracochłonnych i kosztownych prac porządkowych w otoczeniu pomnika.

Eugeniusz Get-Stankiewicz bezinteresownie wykonał projekt i nadzorował wszystkie prace, proponując obelisk wykonany ze skandynawskiego granitu. Bryła od dołu przypomina w zarysie pomysł profesora Andrzeja Wiszniewskiego z kamieniami, które miały się złożyć na kopiec, ale tu pojedynczo rozsypane kostki w miarę wznoszenia ku górze stopniowo się scalają, aż przechodzą w jednolitą, gładko wypolerowaną powierzchnię.

Można mieć nadzieję, że zrealizowana inicjatywa jeszcze raz zaprezentuje Politechnikę jako ośrodek integracji społecznych inicjatyw – jak kiedyś, gdy jako miejsce działania jednej z najbardziej znaczących i aktywnych komisji zakładowych „Solidarności” przyciągała uwagę wielu zakładów pracy.

W piękny, słoneczny dzień 19 września odbyły się uroczystości odsłonięcia pomnika poświęconego współtwórcom, obrońcom i bohaterom „Solidarności”. Rozpoczęła je msza św. w kościele Najświętszego Serca Jezusowego. Celebrował ją **ksiądz Henryk kardynał Gulbinowicz** wraz z **księżmi: Mirosławem Drzewieckim i Stanisławem Pawlaczkiem** – kapelanami „Solidarności”. Kazanie, które wygłosił **ksiądz Mirosław Drzewiecki**, nawiązywało do problematyki etycznej i kwestii wierności ideałom

Czy dzisiejsza Solidarność to jeszcze monolit? – postawił pytanie kapłan. – Czy nie nastąpił proces odwrotny, rozbicie? Czy Pan Bóg z nieba nie widzi – patrząc z góry – naszego dzieła właśnie w taki sposób?

Po mszy uczestnicy uroczystości złożyli kwiaty pod tablicą upamiętniającą Tadeusza Huskowskiego. Przewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Ryszard Wroczyński przypomniał zasługi Zmarłego dla związku – jego jawnych i niejawnych struktur.

Na odsłonięcie pomnika przybyło wielu dostojnych gości. Przyjechał prezydent Ryszard Kaczorowski z żoną, premier Jerzy Buzek, ministrowie Janusz Pałubicki i Andrzej Wiszniewski, liczni przedstawiciele władz samorządowych i lokalnej administracji państwowej. Obecność delegacji kombatanckich i związkowych ze sztandarami podkreślała szczególny charakter wydarzenia.

Otwierający uroczystość JM Rektor **profesor Andrzej Mulak** powitał wszystkich zebranych i przypomniał, że „Solidarność” zrodziła się z potrzeby odzyskania godności ludzkiej.

Ostatni prezydent RP na uchodźstwie **Ryszard Kaczorowski** dokonał odsłonięcia pomnika „Solidarności”. W swoim wystąpieniu przypomniał

tragiczne losy narodu polskiego w czasach hitleryzmu i komunizmu. Podkreślił rolę emigracyjnego rządu polskiego, którego siłę stanowiła wiara w ostateczne zwycięstwo narodowych wartości.

Kardynał Henryk Gulbinowicz poświęcił pomnik, a premier Jerzy Buzek w swoim wystąpieniu analizował współczesne znaczenie słowa „Solidarność”, które w odniesieniu do niedawnych ataków terrorystycznych na Nowy Jork i Waszyngton nabrało znaczenia w skali globalnej.

Drodzy przyjaciele z „Solidarności”, to jest Wasz pomnik, bo to właśnie Wy stworzyliście Związek i walczyliście o Jego przetrwanie – rozpoczął swe przemówienie profesor Andrzej Wiszniewski. – W tej walce zwyciężyliście. Wstrząsnęliście fundament Imperium Zła i przynieśliście Polsce wolność. I o tym właśnie mówi ten pomnik. U jego podstawy leży stos zwykłych kamieni. A on sam wspina się do góry blokami z granitu. A najwyższy z tych bloków jest najpiękniejszy. Bo on właśnie symbolizuje wolność Rzeczypospolitej.

Drodzy przyjaciele z „Solidarności”, wzywam Was wszystkich pod ten pomnik.

Wzywam Was, którzy nadal trwacie w szeregach Związku związani z nim na dobre i na złe.

Wzywam Was, którzy odeszliście od „Solidarności”, niekiedy z żalem w sercu i z przekonaniem, że Wolna Polska o Was zapomniała.

Wzywam także Was, którzy na krętych ścieżkach młodej demokracji pogubiliście młodzieńcze marzenia i zapomnieliście o ideałach Sierpnia.

Wzywam Was wszystkich pod ten pomnik, bowiem dziś „Solidarność” Was potrzebuje nie mniej, niż przed dwudziestu laty. Gdyż nie wystarczy wolność wywalczyć. Trzeba jej strzec i nadać jej właściwy kształt, aby stała się niczym ten blok granitu, wieńczący bryłę pomnika.

Drodzy przyjaciele z „Solidarności”, wzywam Was pod ten pomnik. Stańmy wokół niego i chwycmy się za ręce, jak to czyniliśmy przed laty w chwilach zagrożenia. Tu właśnie jest Wasze miejsce. Tu właśnie jest nasze miejsce.

Przewodniczący Zarządu Regionu **Janusz Łaznowski** nawiązał do związkowego wymiaru działań organizacji, która przez długi czas była przede wszystkim ostoją wolności obywatelskich.

Po tych wystąpieniach odczytano list **Mariana Krzaklewskiego** i życzenia **Lecha Wałęsy** dla twórców i uczestników uroczystości.

Najhojniejsi donatorzy otrzymali listy z podziękowaniami i miniaturowy pomnik.

Zapraszamy wszystkich do odwiedzenia „skweru Solidarności”, gdyż starannie rozwiązane i zadbane otoczenie pomnika powinno stać się miejscem, w którym warto zatrzymać się na chwilę, a może i porozmyślać o historii przenikającej się z dniem dzisiejszym.

Darczyńcy budowy pomnika

Eugeniusz Get-Stankiewicz autor projektu
Stanisław Wiatrzyk architekt

Ryszard Urbański
Marian Krzemiński
Ryszard Kabat
Aleksander Kompf
Ryszard Korpalski
Grzegorz Jakubowski
Marek Rakowicz
Tadeusz Chodorowski
Jerzy Łaskawiec
Witold Sumiślawski
Ryszard Kaźmierczak
Mariusz Jackiewicz
Zbigniew Kostecki
Piotr Napierała
Jerzy Odonicz-Czarnecki
Jerzy Stańczak

dyrektor Oddziału Wrocław Budimex Poznań SA
prezes Zarządu KGHM POLSKA MIEDŹ SA
prezes Dolnośląskiej Spółki Inwestycyjnej SA
prezes Banku Zachodniego WBK SA
prezes Zarządu „Korpalski” SA
prezes Zarządu GranMarCo SA
prezes Zarządu MPEC Wrocław SA
prezes WPBP nr 2 Wrobis SA
prezes Zarządu Elektrowni Turów SA
prezes Zarządu MPWiK Sp. z o.o.
prezes Zarządu Zakładu Energetycznego Wrocław SA
prezes Zarządu Deitermann Polska Sp. z o.o.
dyrektor Norpol-Press Sp. z o.o.
dyrektor Integer SA
dyrektor Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej
prezes Zarządu PPIU Procom-System Sp. z o.o.

Piotr Konieczny

przewodniczący MKZ NSZZ „Solidarność” przy Kopalni Węgla
Brunatnego „Turów” SA

Lucjan Krysmalski
Małgorzata Calińska
Kazimierz Janowicz

przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” Elektrowni Turów SA
przewodnicząca MOZ NSZZ „Solidarność” Polar SA
przewodniczący MOZ NSZZ „Solidarność” Zakładu Energetycznego
Wrocław SA

Józef Lubczyński
Zbigniew Rudnik
Krystyna Szewczyk
Marek Giedziun

przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” MPEC Wrocław SA
przewodniczący MOZ NSZZ „Solidarność”
przewodnicząca KZ NSZZ „Solidarność” Akademii Ekonomicznej
przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” Kampanii Spirytusowej
„Wratislavia” Polmos Wrocław SA

Dariusz Moszumański
Maria Zapart

przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” WPBP nr 2 Wrobis SA
przewodnicząca KZ NSZZ „Solidarność”
przy Zarządzie Regionu Dolny Śląsk

Włodzimierz Kita
Andrzej Siennicki

przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” Akademii Rolniczej
przewodniczący MOZ NSZZ „Solidarność” Zespołu Elektrociepłowni
Wrocławskich Kogeneracja SA

Mieczysław Pulnik

przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” PKP Zakład
Przewozów Pasażerskich

Eugeniusz Będź

przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” Strzeblowskie Kopalnie
Surowców Mineralnych Sp. z o.o.

Juliusz Jakubaszko

przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” Akademii Medycznej

Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” ARCHIMEDES

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” Stacji Hodowli Roślin Rolniczych
„Nasiona Kobierzyc” Sp. z o.o.

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” Pracowników Oświaty i Wychowania Wrocław Krzyki

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” Inco-Veritas

Komisje Oddziałowe NSZZ „Solidarność” przy Politechnice Wrocławskiej:

Wydział Architektury
 Instytut Chemii i Technologii Nafty i Węgla
 Instytut Cybernetyki Technicznej
 Instytut Podstaw Elektrotechniki i Elektrotechnologii
 Instytut Energoelektryki
 Instytut Fizyki
 Instytut Geotechniki i Hydrotechniki
 Instytut Inżynierii Chemicznej i Urządzeń Ciepłych
 Instytut Inżynierii Lądowej
 Instytut Inżynierii Ochrony Środowiska
 Instytut Materiałoznawstwa i Mechaniki Technicznej
 Instytut Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów
 Instytut Organizacji i Zarządzania
 Instytut Techniki Mikrosystemów
 Instytut Technologii Nieorganicznej i Nawozów Mineralnych
 Instytut Chemii Fizycznej i Teoretycznej
 Wydziałowy Zakład Informatyki
 Administracja Centralna
 Katedra Klimatyzacji i Ciepłownictwa
 Studium Języków Obcych
 Biblioteka Główna Politechniki Wrocławskiej
 Zakład Graficzny
 Zakład Konserwacyjno-Remontowy
 Filia Politechniki Wrocławskiej w Wałbrzychu
 Zespół Domów Studenckich
 Emerytów i Rencistów

senator Dorota Czudowska
 senator Andrzej Sikora
 poseł Andrzej Smirnow
 poseł Joanna Fabisiak
 poseł Jacek Swakoń
 poseł Włodzimierz Wasiński
 poseł Karol Łuźniak
 poseł Marian Dembiński
 poseł Ryszard Matusiak
 poseł Kazimierz Michał Ujazdowski
 poseł Leszek Szewc
 poseł Waldemar Wiązowski
 poseł Tadeusz Maćkała
 poseł Jan Chmielewski
 prof. Andrzej Wiszniewski
 prof. Jerzy Zdanowski
 Stanisław Kwaśniowski
 Ignacy Sulikowski

Jerzy Karyś
 Stanisława Gądek
 Marek Muszyński
 Elżbieta i Mirosław Gałęccy
 Daniel Pindelski
 Stanisława Muszyńska
 Alicja Samołyk
 Zdzisław Matyniak
 Krzysztof Mazur
 Izabela Hudyma
 Kazimierz Grzywa
 Maria Niemojewska
 Krzysztof Czerski
 Ryszard Wroczyński
 Andrzej Czemplik
 Ireneusz Józwiak
 Andrzej Ubysz
 Józef Nowicki

Antoni Tarczewski
 Karol Kozłowski
 Krzysztof Sosna
 Witold Jabłoński
 Antoni Kośliński
 Ryszard Śnieżyk
 Władysław Mironowicz
 Olgierd Puła
 Dariusz Styś
 Tadeusz Głowacki
 Elżbieta Lipka
 Jadwiga Szymonik
 Ewa Pająk
 Leszek Muszyński
 Wojciech Myślecki
 Daniela Bednarek
 Andrzej Goch

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” przy Politechnice Wrocławskiej pragnie jeszcze raz podziękować wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tego Pomnika, który swym usytuowaniem i prostotą ściąga uwagę przechodzących studentów, pracowników jak również przypadkowe osoby.